

ΙΑΤΡΙΚΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ & ΙΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΟΧΗ

Η ανάπτυξη των ψηφιακών τεχνολογιών έχει μεταβάλει ουσιαδώς τον τρόπο παραγωγής, διάδοσης και πρόσληψης πληροφοριών υγείας. Η επικοινωνία του ιατρού δεν περιορίζεται πλέον στα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης ή στην επιστημονική δραστηριότητα. Περιλαμβάνει ιστοσελίδες, μηχανές αναζήτησης, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, πλατφόρμες διαμοιρασμού βίντεο, podcasts, ηλεκτρονικές αξιολογήσεις, διαδικτυακές διαφημίσεις και συνεργασίες με δημιουργούς ψηφιακού περιεχομένου.

Η ψηφιακή επικοινωνία μπορεί να διευκολύνει την πρόσβαση του πολίτη σε επιστημονικά τεκμηριωμένη πληροφορία, να ενισχύσει την πρόληψη και την αγωγή υγείας, να βελτιώσει την επικοινωνία μεταξύ ιατρού και ασθενούς και να συμβάλει στην επιστημονική εκπαίδευση του κοινού. Παράλληλα, όμως, δημιουργεί νέες προκλήσεις. Οι «θαυματοουργές» θεραπείες, οι υποσχέσεις του «τέλειου» αποτελέσματος, τα παραπλανητικά «πριν» και «μετά» της ιατρικής παρέμβασης, οι «μαρτυρίες» ασθενών, η απόκρυψη κινδύνων και επιπλοκών, η δημιουργία ψευδούς επιστημονικού κύρους με χρήση ανύπαρκτων τίτλων, η προώθηση μη αναγνωρισμένων μεθόδων, η χειραγώγηση της διαδικτυακής πληροφορίας μέσω αξιολογήσεων και αλγοριθμικής προβολής, μπορούν εύκολα να παραπλανήσουν τους συμπολίτες μας δημιουργώντας προσδοκίες που μπορούν να έχουν συνέπειες ακόμα και στη ζωή τους. Η μεγάλη πρόκληση επομένως, είναι η ποιότητα, η ακρίβεια, η διαφάνεια και η επιστημονική εγκυρότητα της δημόσιας επικοινωνίας για θέματα υγείας.

ΤΟ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας, Ν. 3418/2005, αποτελεί το βασικό θεσμικό πλαίσιο για την επαγγελματική συμπεριφορά των ιατρών στη χώρα μας. Ειδικότερα, τα άρθρα 17 και 18 περιλαμβάνουν ρυθμίσεις για την παρουσία των ιατρών στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και στο διαδίκτυο.

Η βασική φιλοσοφία του Κώδικα παραμένει απολύτως επίκαιρη. Απαγόρευση της προσωπικής διαφήμισης. Αντικειμενική και τεκμηριωμένη ενημέρωση. Απαγόρευση παραπλανητικών αναφορών. Προστασία της αξιοπρέπειας της Ιατρικής. Αποφυγή αθέμιτου ανταγωνισμού. Το υφιστάμενο πλαίσιο παραμένει θεμελιώδες.

Ωστόσο, θεσπίστηκε σε ένα επικοινωνιακό περιβάλλον σημαντικά διαφορετικό από το σημερινό.

Η σύγχρονη ψηφιακή πραγματικότητα απαιτεί επικαιροποίηση των αρχών του Κώδικα, χωρίς να υπονομεύεται η επιστημονική ελευθερία και η ελεύθερη έκφραση του ιατρού.

ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΠΡΩΤΑ ΝΑ ΟΡΙΣΟΥΜΕ ΤΙ ΕΝΝΟΟΥΜΕ

Βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία νέου αποτελεσματικού θεσμικού πλαισίου αποτελεί η σαφής διάκριση των διαφορετικών μορφών δημόσιας επικοινωνίας.

Ιατρική Ενημέρωση είναι η διάδοση αντικειμενικών πληροφοριών σχετικά με την πρόληψη, τα νοσήματα, τα συμπτώματα, τις διαγνωστικές μεθόδους, τις θεραπευτικές επιλογές, τα αποτελέσματα επιστημονικής έρευνας.

Επιστημονική Επικοινωνία, πρόκειται για τη διάδοση επιστημονικών δεδομένων, την παρουσίαση επιστημονικής δραστηριότητας με αναφορές στις πηγές τεκμηρίωσης.

Επαγγελματική Πληροφόρηση, πρόκειται για τα αντικειμενικά επαγγελματικά στοιχεία του γιατρού όπως η ιατρική ειδικότητα, τα ακαδημαϊκά προσόντα, η επαγγελματική δραστηριότητα, οι παρεχόμενες υπηρεσίες και τα στοιχεία επικοινωνίας.

Ιατρική Διαφήμιση είναι η επικοινωνία που πέραν της πληροφορίας, επιδιώκει να προωθήσει ένα γιατρό, μια ιατρική υπηρεσία, μια θεραπεία ή μια δομή υγείας και να επηρεάσει την επιλογή του ασθενούς.

Τέλος, **Παραπλανητική Ιατρική Επικοινωνία** είναι κάθε πληροφορία που μπορεί να δημιουργήσει στον πολίτη εσφαλμένη αντίληψη σχετικά με την αποτελεσματικότητα, την ασφάλεια, την επιστημονική τεκμηρίωση, την αναγνωρισμένη ιδιότητα του γιατρού, την πιθανότητα θεραπευτικού αποτελέσματος, τους κινδύνους ή περιορισμούς μιας ιατρικής επέμβασης.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Η ψηφιακή μετάβαση, έχοντας γνώση της εννοιολογικής διαφοράς των μορφών της ιατρικής επικοινωνίας, δημιουργεί σημαντικές δυνατότητες για την έγκυρη επιστημονική ενημέρωση των συμπολιτών μας. Ωστόσο παράλληλα αυξάνει την ταχύτητα και την εμβέλεια της παραπληροφόρησης. Η σύγχρονη πρόκληση δεν είναι η απαγόρευση της ιατρικής επικοινωνίας. Είναι η διασφάλιση της ποιότητας της επικοινωνίας, αξιοποιώντας την ψηφιακή τεχνολογία.

Στο πλαίσιο αυτό προτείνουμε:

- Τη δημιουργία ανεξάρτητου εποπτικού οργάνου, την **ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ**. Η Αρχή αυτή, αξιοποιώντας μεταξύ άλλων μια μόνιμη πλατφόρμα ψηφιακής παρακολούθησης με εργαλεία Τεχνητής Νοημοσύνης έχει την εποπτεία της ιατρικής διαφήμισης, τον έλεγχο της ψηφιακής ιατρικής επικοινωνίας. Στο όργανο συμμετέχουν εκπρόσωπος του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου, νομικός με εξειδίκευση στο ιατρικό δίκαιο και τη βιοηθική, εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας, ιατρός εκπρόσωπος επιστημονικής εταιρείας, ειδικός στην επικοινωνία και τη διαφήμιση και, φυσικά, εκπρόσωπος των ασθενών. Δυνατότητα σε κάθε πολίτη να υποβάλει άμεσα καταγγελία, η οποία αξιολογείται κι ανάλογα αποστέλλεται στον οικείο Ιατρικό Σύλλογο για πειθαρχικό έλεγχο και κυρώσεις.
- Την καθιέρωση **ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΠΙΣΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ**, ως κίνητρο επιβράβευσης στους γιατρούς ή/ και οργανισμούς των οποίων το συγκεκριμένο επικοινωνιακό υλικό έχει ελεγχθεί και εγκριθεί πριν από τη δημοσιοποίησή του.
- Την δημιουργία **ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ ΝΕΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΩΝ**, με τη συμμετοχή του Π.Ι.Σ., των Ιατρικών Επιστημονικών Εταιρειών, του Π.Φ.Σ., του Ε.Ο.Φ. και του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. Μπορεί να αποτελέσει τον μόνιμο μηχανισμό επιστημονικής επιτήρησης, έγκαιρης αναγνώρισης, αξιολόγησης, παρακολούθησης και έγκυρης ενημέρωσης σχετικά με τις νέες και καινοτόμες θεραπευτικές μεθόδους που εμφανίζονται στην Ελλάδα. Με τον τρόπο αυτό, κάθε νέα θεραπευτική πρακτική θα αποκτά τη δική της «ταυτότητα τεκμηρίωσης».
- Την πραγματοποίηση **πανελλαδικής έρευνας-μελέτης** σε βάση διετίας με τίτλο:

«Η Ιατρική Επικοινωνία στην Ψηφιακή Εποχή»

Η συστηματική καταγραφή της ελληνικής ψηφιακής ιατρικής επικοινωνίας, η ποσοτική και ποιοτική ανάλυση θεραπευτικών ισχυρισμών και η αξιολόγηση του επιπέδου τεκμηρίωσής τους μπορεί να αποτελέσει την βάση για την διαρκή επικαιροποίηση των προτάσεων μας και για τις κατευθυντήριες οδηγίες προς τους ιατρούς.

ΕΝΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

Ως Ινστιτούτο Επιστημονικών Ερευνών μπορούμε να συμβάλουμε ουσιαστικά στη διαμόρφωση ενός σύγχρονου πλαισίου ιατρικής επικοινωνίας, το οποίο θα στηρίζεται στην επιστημονική τεκμηρίωση, τη διαφάνεια, την αναλογικότητα, τη λογοδοσία και, πρωτίστως, στην προστασία της υγείας των συμπολιτών μας.

Χρειαζόμαστε σαφείς κανόνες, ενιαία επιστημονικά κριτήρια, ενεργούς Ιατρικούς Συλλόγους, ουσιαστική εποπτεία και διαδικασίες ικανές να λειτουργήσουν στην ταχύτητα της ψηφιακής εποχής. Χρειαζόμαστε, επίσης, μία νέα κουλτούρα ευθύνης. Διότι η ελευθερία της δημόσιας επιστημονικής έκφρασης δεν μπορεί να αποσυνδεθεί από την υποχρέωση ακρίβειας, διαφάνειας και σεβασμού της αυτονομίας του ασθενούς.

Με εκτίμηση,
Για το Ι.Ε.Ε. του Π.Ι.Σ.

Ο Πρόεδρος

Χάρης Χ. Βαβουρανάκης

Ο Γενικός Γραμματέας

Ιωάννης Δατσέρης

Ο Συντονιστής του Τομέα Ιατρικής Επιχειρηματικότητας & Καινοτομίας

Θεόδωρος Παπακώστας